

SNIPPOR & SNOPPAR

Kommentar från RFSU om Snippor och snoppar, april 2023
"Snippor och snoppar" kom ut år 2007 (i nytryck 2015).
Det var under den här perioden som RFSU började etablera ordet snippa och gav barn ett ord för sina kön.

Sedan 2007 har en hel del förändrats, till exempel vårt språkbruk, läroplanen för förskolan och en del rutiner på förskolor. Barn är till exempel inte nakna i lika hög utsträckning som förr. Vi pratar idag på ett annat sätt om samtycke, ömsesidighet och gränser och förskolor lägger större fokus på integritet och riskmedvetenhet.

Det är bra, men vuxnas omtanke om barn får inte leda till att vuxenvärlden tystar barns frågor om och nyfikenhet på till exempel kroppar och nakenhet.

Alla material har en livslängd och kan bli föråldrade eller kännas som att de inte skildrar vår samtid. Därför sprider vi inte "Snippor och snoppar" aktivt till förskolor längre.

Läs mer om hur RFSU ser på detta material idag på rfsu.se/snippnopp

Text: Anna Kosztovics
Illustrationer: Vera Hagen

Att skapa förutsättningar för att förändra och förbättra människors liv har varit RFSU:s målsättning ända sedan starten 1933. Genom sexualupplysning, utbildning och opinionsbildning vill RFSU slå hål på fördomar, råda bot på kunskapsbrist och öka den sexuella hälsan, i Sverige såväl som internationellt. När du köper en produkt, är medlem, samarbetar eller stödjer RFSU:s arbete bidrar du till fortsatt förändring av människors liv.

Du kan bli medlem i RFSU om du vill stödja vårt arbete. Det kostar bara 150 kronor om året och du får dessutom tidningen Ottar som kommer ut med fyra nummer per år. Anmäl dig på rfsu.se/medlem.

Text: Anna Kosztovics

Illustrationer: Vera Hagen

Tryck: Ineko AB 2015 (utgiven 2007)

© RFSU

ISBN 978-91-85188-46-8

SNIPPOR & SNOPPAR

Läs mer om hur RFSU ser på detta material idag
på rfsu.se/snippetsnopp

FÖRORD

Snippor och snoppar är en bok för barn och vuxna om sexualitet. Den handlar om barnens egen sexualitet främst men också om hur barn blir till och om hur olika familjer kan vara. En del kan reagera negativt på uttrycket "barns sexualitet" och tycker att samhället är sexualiserat nog som det är. Syftet med boken är inte alls att sexualisera barnen utan bara att lyfta fram deras egen sexualitet som en positiv kraft i livet.

I mitt arbete för RFSU och Malmö stad har jag varit på många olika förskolor och pratat med hundratals pedagoger om barns sexualitet. Jag har också haft flera föräldraträffar på temat. Vad vi vuxna framför allt behöver göra, för att kunna bemöta barnen på ett bra sätt, är att inse att barn har en sexualitet. Den är inte densamma som för vuxna, men den finns med från början.

Sexualiteten behöver ges goda växtvillkor för att utvecklas till en positiv kraft i människans liv. Precis som små barns babblande är en del i språkutvecklingen, är små barns upptäckande av den egna och andras kroppar och kön en del i den sexuella utvecklingen. En del barn onanerar och en del barn får orgasm. Nästan alla barn pillar på sina kön, först i en upptäckarfase och sen för att det känns skönt. Många barn leker lekar med sexuellt innehåll (även om det oftast saknas platser där barnen får leka i fred). Boken vill ge barn ett okej till att upptäcka sin sexualitet. Den vill ge barnen bekräftelse på att deras och andras kroppar är fina. Den vill på så sätt främja deras känsla av att deras kroppar och kön är en källa till glädje. Ett barn som tycker om sin kropp och har en stark känsla av att själv bestämma över den är bra rustad för en tonårstid med grubbleri och stora förändringar.

Boken vill också ge dig som vuxen en utgångspunkt för att öppet kunna prata med små barn om sexualitet. Många barn blir ganska tidigt blyga för att prata om det de uppfattar som skamligt. Det är viktigt att börja prata med barnen när de är små så att de säkert vet att det finns någon vuxen de kan vända sig till med sina funderingar kring kropp och sexualitet. För att göra tillvaron lite enklare och mer inkluderande för kommande generationer behöver barn också veta att det finns olika sexuella läggningar, att man kan vara kär i vem som helst oavsett kön. Man kan också berätta att det finns transidentiteter, och att man kan ha snippa och känna sig som en pojke och tvärtom. Ett tips för att underlätta för dessa barn är att i rollspel och teater inte fördela

roller utifrån kön. Att det finns barn som föds med oklart kön, det vill säga att könsorganen inte har utvecklats fullt ut till vare sig snippa eller snopp är bra att veta liksom att det finns barn som föds med ett könsorgan som ser lite annorlunda ut. Det kan vara en god idé att förmedla en bild av, att vara just flicka eller pojke, kanske inte alltid är så viktigt.

Det finns ju många andra olikheter och likheter som är värda att tänkas igenom och prata om. Även för de barn som blivit sexuellt utsatta på något vis är det betydelsefullt att ha en omgivning där det är okej att prata om sexualitet, en omgivning där det finns ord för sexuella känslor, handlingar och ord för könen. Det finns inget avsnitt i boken som handlar om att vuxna eller ungdomar inte ska ha sex med barn. Men jag vill gärna uppmuntra dig som är vuxen att när tillfälle ges prata med barnen i din närhet om att stora ibland gör så mot små. Det är viktigt att barn förstår att det aldrig är deras fel och att de ska berätta för någon annan vuxen om något sexuellt man inte tycker om har hänt. Man kan prata med barn utifrån nej-känslor och ja-känslor. Till exempel: Om en släkting drar in Petter på toaletten och smeker hans rumpa känns det – **nej!** Men när pappa smeker Petters rygg och rumpa innan han ska somna, då känns det – **ja!**

Vuxnas öppenhet för barns sätt att leva ut sin sexualitet leder till att barnen får upptäcka och glädjas åt sin kropp och sina sexuella känslor. Att hindra barn från att upptäcka sexualiteten kan göras på många sätt, ibland helt oavsiktligt. Barn läser av omgivningens tabun och känner lätt skam.

I upptäckandet ingår att leka sexuella lekar. Barn leker med den det är roligt att leka med, oavsett kön. Ett barns val av lekkamrater i sexuella lekar är ingenting man kan ta som tecken på hetero, homo- eller bisexualitet. I lekar med sexuellt innehåll, som i alla andra lekar, testar barn hur mycket de kan bestämma. Ett bra tips på hur man hanterar maktspel i sexuella lekar, är att som vuxen försöka agera på samma vis som man gör när det händer i andra sorters lekar.

Jag önskar dig trevlig läsning och många glada samtal med barnen i din närhet!

Anna Kosztovics

Barnen och pedagogerna har nyss ätit frukost. Frallor med frön och havregrynsgröt med äpple så att alla barn blev mätta och sugna på att leka.

GUNRHÄSTENS
FÖRSKOLA

På Gunghästens förskola ska man ha Tema Kroppen idag. Varje barn tar ett stort papper och lägger sig på det med armarna och benen utsträckta. De vuxna ritar av barnen med tuschpenna på de stora papperna. När alla är avritade är det dags att måla kroppsdelarna på sin bild. Alla barn får välja själva om de vill rita sina bilder med eller utan kläder.

Maria ritar kort svart hår på sin bild. Efter det målar hon sina bruna ögon, sin näsa och sin mun på ansiktet. Hon ritar två prickar där bröstet ska vara, en prick till naveln och en springa där snippan sitter.

Miki tycker att det är lätt att rita alla kroppsdelar utom snoppen och pungen. Han tar av sig kläderna för att kunna titta efter medan han ritar.

– Jag vill rita både med och utan kläder, säger Bobby. Han ritar sin älsklingsmössa på huvudet på bilden men resten av kroppen är naken. Bobbys och Mikis snoppar ser olika ut. Miki är omskuren. Det betyder att en bit av huden längst ut på snoppen är borttagen. På Mikis snopp kan man se den yttersta biten av snoppen som kallas ollon. Men på Bobbys snopp är ollonet täckt av hud. På snoppens ollon sitter kisshålet.

Miki kikar på Marias teckning, han vill också ha en snippa! Miki ber Maria att rita av honom på ett nytt papper så han kan måla sig själv med snippa den här gången.

Hur skulle du rita dig själv? Med snippa eller snopp, med både och eller på något annat sätt?

Snappa

Snappa

Både och

Vad är vilc

- Jag vill inte rita mig själv naken, säger Ellinor. På sin kroppsBild målar hon istället sina finaste gula byxor och blusen med guldtrådar i.

Suraya har hämtat en spegel för att hon ska kunna titta på sin snippa ordentligt innan hon ritar av den. Inuti snippan ser hon ett hål och en knopp ovanför hålet. Knoppen är hennes klitoris och hålet är öppningen på hennes slida. Ovanför slidöppningen sitter ett annat litet hål där kisset kommer ut.

När alla ritat färdigt lägger Lena, Paola och Mohammed som är pedagoger på förskolan kroppsteckningarna bredvid varandra på golvet.

– Min mamma har hår på sin snippa, men det har inte barn, säger Ellinor.

– Nej, när man blir stor får man hår på vissa delar av kroppen och så växer hela kroppen, även snoppar, snippor och bröst, säger Lena.

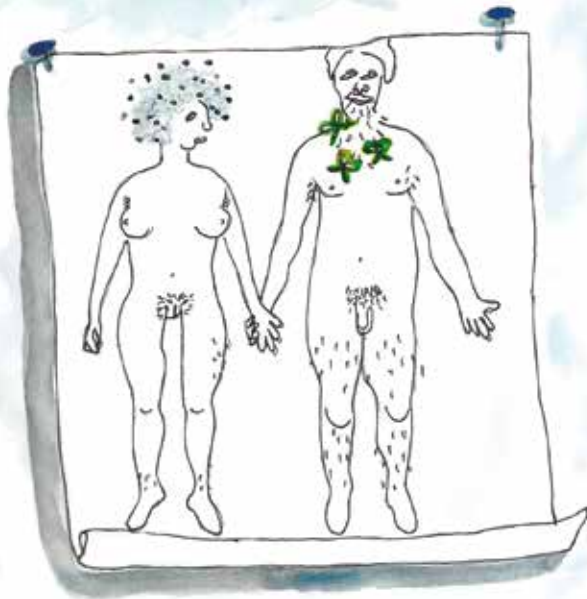
– Ska vi rita två nakna människokroppar, frågar hon barnen. Det vill alla göra. Lena ritar två kroppar med ansikten. Den ena har skägg med små gröna rosetter i och den andra krulligt vitt hår med svarta prickar. Det ser ut som dalmatinhår. Hon frågar barnen om hon ska rita stora eller små bröst på kropparna.

– Pyttesmå, tycker Adina och Filip.

– Nej, jättestora, tycker Julia och Somchai. Lena skrattar och ritar bröst på kropparna.

Sen ritar hon en snippa på den ena kroppen och en snopp med en pung bakom snoppen på den andra. På Lenas bild finns en människa med snopp och en med snippa och större bröst.

Skulle man kunna byta? Så att till exempel den med snippa fick en snopp istället, vad tänker du om det?

	HAR	SJUK	GÄTT NEM
ANN L.	●		
SAN-CHAI	●		
JULIA	●		
GEOR	●		
MARIA	●		
ELLENZ	●		
HICI	●		
BOBBY	●		
JORAN	●		
FILIP	●		
ADINA	●		

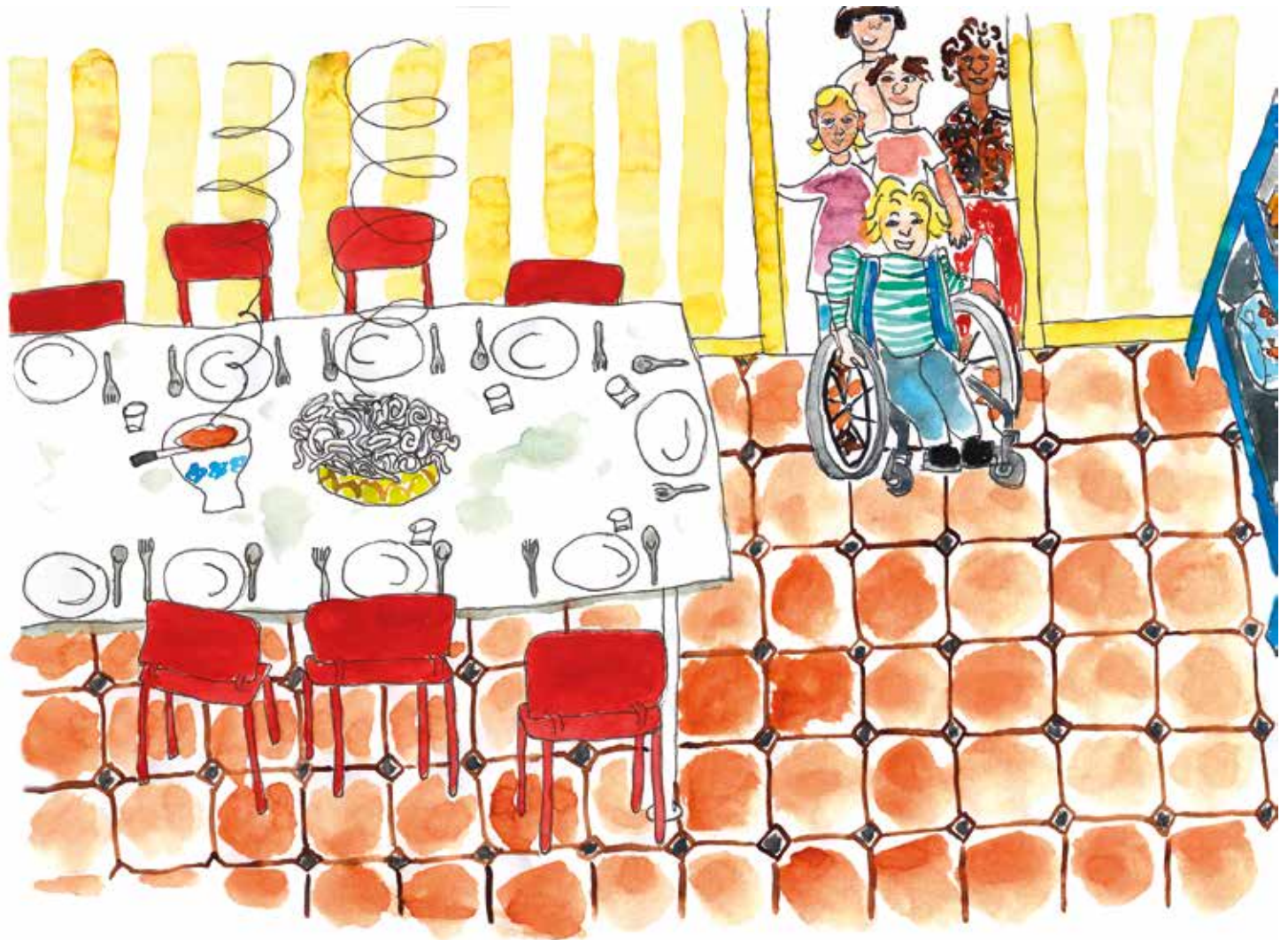
- Det är inte alla som vet det, säger Lena, men det behöver inte vara så att man är just en flicka med snippa eller en pojke med snopp. En person kan känna sig som flicka om den har en snopp eller som pojke om den har en snippa. Ibland vet man kanske inte riktigt och egentligen spelar det kanske inte så stor roll.

Ellinor som har suttit och lyssnat intensivt berättar att hon kallar snopp för penis och snippa för mutta. Hon berättar också att hennes kusin föddes med olika delar av både snopp och snippa och att kusinen har bestämt sig för att snuffla är ett bra ord.

Könsorgan kan se lite olika ut och det finns många olika ord för dem, vad kallar du ditt?

Pascal som lagar maten på förskolan busvisslar när det är dags för lunch. Idag är det spagetti med köttfärssås och det är Gunghästbarnens älsklingsmat.

Vid ett av borden sitter Filip. Han berättar att hans pappas bror är kär i en kille. De är varandras pojkvänner.

– Jag visste inte att två killar kunde vara kära i varandra, säger Bobby. Då berättar Paola att två kvinnor också kan vara ihop. Själv älskar hon en kvinna som hon är gift med.

Det är likadant med barn. En flicka kan vara kär i en flicka. En pojke kan vara kär i en pojke och en flicka och en pojke kan vara kära i varandra. Man kan också vara kär i många olika.

Ofta älskar man sina kompisar, sina föräldrar eller någon annan, fast på olika vis. Det känns för det mesta bra att älska eller tycka om någon, men ibland kanske den man älskar inte älskar en tillbaka. Då kan det kännas tråkigt.

Hur tycker du att det känns när man älskar någon?

Efter lunchen är det vila i kuddrummet. Mohammed sätter på ett sagoband med Pippi Långstrump och lägger sig ned för att vila med barnen. Adina får ligga på hans arm.

Några barn pillar på sina snoppar eller snippor när de vilar. De tycker att det känns mysigt. När vilan är slut och barnen ska leka går Mohammed ut ur rummet för att ta sig en kopp kaffe.

Barnen bestämmer att de ska leka doktor. Axel tycker att det är jätteroligt att vara doktor. Han hämtar doktorsväskan och sätter stetoskopet runt sin hals.

- Jag vill vara först, säger Somchai. Han lägger sig på en madrass.

- Jag har nog ont i magen tror jag, säger Somchai. Axel tar av Somchais tröja. Han lyssnar med stetoskopet på hans mage.

Doktor Axel tycker att Somchai måste få en spruta. I doktorsväskan finns låtsassprutor. Somchai får ta av sig byxorna och kalsongerna så att doktor Axel kan lyssna med stetoskopet på hans stjärt och ge honom en spruta. Somchai tycker att det pirrar och känns varmt i hela kroppen när han ligger naken och blir undersökt av Axel.

Nästa patient är Maria och efter henne är det Oskars tur.

- Jag vill att doktorn ska lyssna på hela min kropp med stetoskopet, säger Maria. Hon tar av sig alla kläder. Doktor Axel lyssnar först på hennes rygg och rumpa. Sen får Maria vända på sig och Axel lyssnar med stetoskopet på hennes mage och snippa. Maria tycker att det känns jätteskönt i kroppen när hon blir undersökt och hon blir alldeles röd och varm om kinderna.

- Jag vill också vara doktor, säger Adina. Barnen delar upp sig i olika köer för att bli undersökta av doktorerna Axel och Adina. En del av barnen vill ha kläderna på sig när de blir undersökta, andra vill vara nakna. Var och en får bestämma själv.

Mitt i leken knackar det på dörren. Det är Lena, hon hojtar utanför dörren att det är dags för mellanmål. Det luktar gott. Pascal har bakat kanelbullar till mellanmål. Han bakar världens godaste kanelbullar. Barnen klär på sig snabbt och springer ut till matrummet.

Julia berättar att hon ibland tänker på sin mamma och pappa som bor i Korea. Hon föddes i Korea men blev sen adopterad till sin mamma i Sverige.

- Men vems mage låg du i? undrar Filip.

- I min koreanska mammas mage, jag kallar henne min magmamma. Det var hon som födde mig men hon kunde inte behålla mig, så hon gav mig till min mamma. Det var tur det, för jag älskar min mamma.

- Min pappa har berättat att jag blev till i min mammas mage när han stoppade in sin snopp i mammas snippa, säger Miki.

- Det tror jag inte på, säger Suraya. Min mamma säger att barn blir till när spermien och ägget möts i mammans mage.

- Båda har rätt, säger Mohammed. Barn blir till när en spermie från en man möter en äggcell från en kvinna.

Om mannen stoppar in sin snopp i kvinnans snippa kan ett barn bli till när det kommer spermier från hans snopp. Man kan också spruta in spermier i snippan utan att stoppa in en snopp. Och en del som vill ha barn kan få hjälp av en doktor som hjälper spermien och ägget att mötas utanför kvinnans kropp. Sen stoppar doktorn in det i magen genom snippan.

Det finns flera sätt att göra barn på. Det finns också flera sätt att vara familj på. Man kan ha en eller flera föräldrar. Man kan ha två mammor eller två pappor. Man kan bo tillsammans med flera vuxna, eller hos släktingar. En del föräldrar kan inte ta hand om sina barn och då får barnen bo hos andra vuxna. Många vuxna är ihop med någon som inte är barnets förälder – och det finns förstås andra vuxna, som inte är just föräldrarna till ett barn, som kan vara väldigt viktiga.

Hur ser din familj ut?

På RFSU:s hemsida rfsu.se kan du läsa mer om sexualitet och relationer och det arbete RFSU bedriver.

Barnen på förskolan Gunghästen har "Tema Kroppen". Det är en dag när barnen ritar av sina egna kroppar, leker doktor och pratar om sexualitet.

Boken visar hur barn utforskar sina kroppar genom lek. Och ger vuxna tips på hur man kan prata med barn om sexualitet på deras egen nivå.

För när barn pratar om sex menar de vanligtvis något helt annat än vad vuxna tänker på.

RFSU
Box 4331
102 67 Stockholm
info@rfsu.se • www.rfsu.se

Pris: 99 kr

